

ЗНАЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЇ В ЖИТТІ ЛЮДИНИ

Скрипченко Г.О., студ.гр. ВІ-91

Що таке психологія? Перш за все це наука, яка є найскладнішою, досить цікавою і важливою для людини наук. Тим більше, що вона є однією з найдивніших наук. Правда, в наш час здивувати людину чим-небудь не так вже й легко. Адже наше сьогодення наповнене вражаючими дивовижними відкриттями і зверненнями в соціальній, науковій, політичній та економічній сферах. І все таки, найзагадковіші далеко ще не вивчені до кінця таємниці знаходяться в самій людині і особливо в її психічній діяльності. Вдумаємось, наскільки дивні духовні сили людини, якій вдалося відкрити і обґрунтувати різноманітні закономірності людського буття, закономірності загадкового всесвіту. Мабуть, найбільш загадковим і надалі залишається мозок людини маленька крихітка в порівнянні з всесвітом, яка вміщує в собі весь цей всесвіт із усіма його чудесами, законами, властивостями і силами. Ось, чому ми кажемо, що зі всіх чудес, які нам відомі це сама людина. Тому заклик "пізнай самого себе", який був звернений до людей ще древньогрецьким філософом Сократом, залишається одним з найактуальніших і для людей ХХІ століття.

"Психологія" вживається в повсякденному, життєвому розумінні. Психологом називають людину, яка завдяки життєвому досвіду може багато відчувати, побачити, зрозуміти і навіть передбачити в інших людях. В такому розумінні кожен з нас є психологом і займається психологією. Адже ми постійно взаємодіємо з іншими в різноманітних сферах людського життя. При цьому ми так чи інакше змушені формувати для себе відповідні уявлення про внутрішній світ і особливості особистості цих людей, про їх ставлення до нас і оточуючого середовища, про їх наміри, думки та інше. Наше ставлення до інших людей, наші реакції на їхні дії, наші дії по відношенню до них визначається цим нашим тлумаченням внутрішнього, психологічного розуміння і змісту поведінки людей, з якими ми зустрічаємось на всьому життєвому шляху. І таке тлумачення, таке розуміння інших людей береться головним чином з набутого досвіду людських стосунків. Проте, від таких інтуїтивних узагальнень і висновків із власного особистого часткового досвіду ще далеко до справжньої науки.

До теоретичної психології належать: загальна психологія, історія психології, експериментальна, генетична, соціальна, порівняльна, диференціальна психологія, психофізіологія, психологія особистості, моделювання психіки.

Загальна психологія систематизує експериментальні дані, здобуті в різних галузях психологічної науки, розробляє фундаментальні теоретичні проблеми психології, формулює основні принципи, категорії, поняття, закономірності, становить фундамент розвитку всіх галузей та розділів психологічної науки.

Історія психології розглядає формування психологічних категорій і понять упродовж усього часу існування наукової психології, історію психологічних досліджень у різні часи в різних школах та перспективи розвитку психології як науки.

Експериментальна психологія розробляє нові методи психологічного дослідження для ґрунтовнішого вивчення психічної реальності.

Генетична психологія вивчає закономірності розвитку психіки тварин і людини у філогенезі (упродовж біологічної еволюції усього живого та історичного розвитку психіки) і в онтогенезі (упродовж життя окремої особи).

Соціальна психологія досліджує психічні явища у процесі взаємодії людей у великих та малих суспільних групах, а саме: вплив засобів масової комунікації на різні верстви населення, особливості формування та поширення чутток, смаків, суспільних настроїв, моди, питання психологічної сумісності, міжособистісних взаємин, групової атмосфери, роль лідера в групі, сприйняття людини людиною, становище особистості у групі, стосунки між членами сім'ї тощо.

Порівняльна психологія - галузь психології, що досліджує філогенетичні форми психічного життя. У галузі порівняльної психології зіставляють психіку тварин і людини, встановлюють специфіку і причини подібності та відмінностей у їхній поведінці.

Диференціальна психологія досліджує індивідуально-психологічні особливості психіки з урахуванням вікового рівня розвитку та механізмів функціонування психіки, ролі задатків і здібностей індивіда тощо.

Психофізіологія вивчає фізіологічні механізми діяльності мозку, вищої нервової системи, які пов'язані з функціонуванням психіки.

Психологія особистості вивчає психічні властивості людини як цілісного утворення, як певної системи психічних властивостей, що має відповідну структуру, внутрішні взаємозв'язки, якій притаманна індивідуальність і яка взаємопов'язана з навколишнім природним і соціальним середовищем.

Моделювання психіки як розділ теоретичної психології використовує наукові відомості про психіку для формування математичних і кібернетичних моделей психічних функцій (сприйняття, мислення, пам'яті, розпізнавання, спілкування тощо) та всієї психіки загалом з метою розроблення і

вдосконалення технічних систем, перевірки наявних психологічних теорій за допомогою комп'ютерного моделювання (комп'ютерного експерименту).

Практична психологія функціонує і розвивається як система спеціальних психологічних служб, спрямованих на надання безпосередньої допомоги людям у розв'язанні їхніх психологічних проблем. Головна мета практичної психології - створити сприятливі соціальні та психологічні умови для діяльності людини в усіх сферах життя - від сімейних стосунків до управління державою, надати дієву допомогу в розвитку та захисті їхнього психічного здоров'я. Основними функціями практичної психології є аналіз і прогнозування поведінки й діяльності людини, активний соціальний та психологічний вплив, консультативно-методична, просвітницька, профілактична, реабілітаційна, дорадча та психологічна функції тощо.

У структурі практичної психології виокремлюють такі напрями:

- **психологічна служба сім'ї та соціального захисту населення** працює в руслі забезпечення, збереження та розвитку національних традицій і культури сімейного життя, корекції та профілактики сімейних конфліктів, гармонізації сексуальних стосунків; допомоги дітям, які потерпіли від релігійного екстремізму сект; соціально-психологічної підтримки молодій сім'ї, дітей-сиріт, пенсіонерів, інвалідів, ветеранів війни;
- **психологічна служба системи освіти** психологічно забезпечує навчально-виховний процес, роботу з обдарованими та несумлінними учнями, професійну підготовку молоді, працюючи з дітьми, школярами, учнями ПТУ, студентами, вчителями та викладачами;
- **психологічна служба системи охорони здоров'я** займається психологічним забезпеченням лікувального процесу і реабілітації хворих, інвалідів, психотерапією та психопрофілактикою, оперативною психологічною допомогою населенню в екстремальних умовах психогенних, соціальних, природних, екологічних катастроф, індивідуальною допомогою в подоланні наслідків психотравмуючих ситуацій, запобіганням і усуненням загрози суїциду тощо;
- **практична психологія політичної діяльності, управління і масових комунікацій** здійснює експертизу законів і державних програм, прогнозування наслідків управлінських рішень, роботу з персоналом органів управління і державної адміністрації, підвищення ефективності засобів масової комунікації тощо;
- **практична юридична психологія і соціологія** займається психологічним і соціологічним забезпеченням діяльності органів Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки, суду, прокуратури, пенітенціарної системи, працюючи зі співробітниками органів міліції, суддями, ув'язненими, правопорушниками, потерпілими;
- **практична психологія і соціологія економіки та бізнесу** вивчає психологічні умови економічної діяльності, впливу на неї різних форм власності, методи оптимізації ведення ділових переговорів та укладання угод, маркетингу, реклами, надаючи консультативну допомогу підприємцям, економістам, органам державного управління, громадянам, представникам профспілок;
- **практична психологія праці та профорієнтації** здійснює заходи щодо профінформації, профконсультації, професійного відбору, профадаптації, соціально-психологічного забезпечення виробництва, створення оптимальних умов для трудової діяльності, допомагаючи учням і студентам, робітникам і службовцям підприємств, безробітним і пенсіонерам;
- **соціально-психологічна служба армії** веде роботу з військової профорієнтації та профвідбору, психологічної підготовки військовослужбовців, соціально-психологічного забезпечення високого рівня боєздатності солдатів і офіцерів Міністерства оборони, Національної гвардії та Служби безпеки;
- **практична психологія і педагогіка спорту** здійснює заходи щодо відбору, психологічної підготовки, підтримки спортсменів, спортивних команд, тренерів в екстремальних умовах спортивних змагань.

Між галузями психологічної науки існують тісні зв'язки. Відомо, що теоретична психологія напрацьовує систему психологічних знань, які є фундаментом науково-прикладної та практичної психології. Зі свого боку, науково-прикладна й практична психологія узагальнюють засоби теоретичної психології, що сприяє постійному оновленню системи понять, категорій, принципів психологічної науки.

Мені стала цікава думка інших людей, як вони відносяться до психології. Їхнє ставлення до психологів. Нами було опитано людей, різних вікових категорій. Анкета включала такі питання:

Як ви вважаєте, чи важлива психологія, як наука? Аргументуйте свою точку зору.

Чи часто ви зверталися до психолога? Чи допоміг він вам?

Психологами стають чи народжуються? Чи вважаєте ви себе психологом?

Чи хотіли би ви більше пізнати психологію?

Виявляється, що всі люди вважають психологію важливою. Чому? Всі відповідали по різному:

- "за допомогою психології, я можна так сказати пізнала саму себе. Відкрила у себе любов до музики, хоча до цього нічого такого не спостерігала."

- "з допомогою цієї науки, я перестав боятися деяких речей. Простіше стало вирішувати питання. Легше спілкуватися з людьми. Я став їх краще розуміти, хоча до цього у мене майже не було друзів".

-“я ніколи не зверталася до психолога, але дуже б хотілося. Може щось нове узнала б про себе, але якось страшно”

-“за допомогою, психолога, я нарешті почав спілкуватись з батьками (вони розлучилися і я їх не розумів).”

-“мені психолог допоміг кинути палити.”

Ті люди, які зверталися до психологів, не важливо в якій галузі, майже всім вони допомогли. Дали пораду. Навіть декого врятували, деяким зберегли сім'ї, змінили ставлення до оточених, близьких та самого себе. Якщо людина дуже закрита в собі, вони їй допоможуть відкритись. Добре, що педагоги, які навчали нас, також є психологами, тому що все ж майже закладається з дитинства. Але ж надаром кажуть, що діти, які навчаються ще в школі трохи схожі на своїх перших вчителів. Тому можна сказати, що психологія, як наука та робота психолога дуже важливі.

Наук.кер - Сахно П.І., *ст.викладач СумДУ*